

razprodanih, gotovo povsod rodi obilne sadove. Sedaj je Vaněček izmed glavnih sotrudnikov „Besed resnice“, ki jih je ustanovil škof Brynych; odkar je ta odšel v Kraljičin Gradec, urejuje jih Stejskal, podpredsednik katol. društva rokodelskih pomočnikov.

Razven tega naj omenjam, da je društvo „Vlast“ izdalo še dve knjižici, tičočji se socijalnega vprašanja. Jedna izmed njih „Kdaj je človek najsrečnejši“, ki jo je spisal Peter Kopriva (Kopal), razprodana je popolnoma, dasi se je je tiskalo 10.000 izvodov; drugo z naslovom „Májisté“, je napisal Tom. Jiroušek (skupno z ligo + 7) in kar trgali so se za-njo, ker je res pisana jako zanimivo. Sicer pa deluje društvo „Vlast“ v socijalni smeri tudi s tem, da izdaje „Delavski list (Dělnické noviny)“, ki jih urejuje Jiroušek in da vzdržuje poseben zaklad, iz katerega plačuje zlasti potnino tistim, ki imajo predavanja v raznih katoliških društvih na Češkem in na Moravi. In takih predavanj je dovolj, zlasti ker se sedaj pri nas vedno množé katol. društva.

V posebnem odtisku iz „Vzgojevatelja (Vychovatel)“, ki je tudi glasilo društva „Vlasti“, izšle so kritične opazke urednika temu listu Fr. Pohunka o resolucijah in govorih pri učiteljskem shodu v Pragi l. 1891., tičočje se verske in npravne vzgoje in pouka v ljudskih šolah; vrhu tega se je odtisnil tudi opomin „Ne popravljajte očenaša“, kjer se dokazuje, da se v očenašu popolnoma lahko ohrani „našim vinnikům (našim dolžnikom)“, in „zbav nas od zlého (reši nas od hudega)“. Obe knjižici sta pisani premišljeno in temeljito. Zlasti prva Pohunkova je znamenita. Škoda, da je gospod urednik sedaj z uredniškimi posli — dejal

bi — obsut in da torej nima toliko časa, da bi pisal za „Vlast“. — V minulem letniku „Vlasti“ je bilo vsem žal, da ni bilo nobenega njegovega sestavka v listu; zato so bili pa vsi veseli, ko se je letos zopet objavilo njegovo ime. Njegove spise beró namreč bralci „Vlasti“ z največjo slastjo.

„Zgodovinski oddenek (Historický kroužek)“ društva „Vlast“ je pričel meseca vinotoka iznova svoja predavanja. Prvi je govoril administrator Hálek, in pri odborovi seji v polovici vinotoka je naznanil podpredsednik M. Svoboda, da letos ne bo manj predavanj, nego jih je bilo lani. Predavali bodo: župnik Honejšek, arhivar Veselý, profesor Vávra, prof. Zdráhal, prof. Kollmann, o. Peter Špička in morda še drugi, tedaj sami stari, dobri znanci.

Poleg tega pa razpošilja društvo „Vlast“ svojim členom drugi zvezek „Zbornika zgodovinskega oddelka“, ki obseza jako lepo delo adjunkta Antona Podlaka: „Življenje in delovanje Ant. Koniáša“; spisano je na temelju spisov Koniáševih in je nekaka obramba tega moža. Mladi duhovnik budějeviške škofije I. Kroiherr je podal lep prispevek k zgodovini XVIII. stol. z naslovom: „Ali je bilo zrušenje majestata vzrok češkemu uporu?“ Zatem je natisnjen v latinskem izvirniku in v točnem češkem prevodu profesorja dr. M. Kováfa list Čeha Vaclava Nerošve, v katerem je opisal leto 1620. Norimberžanu J. Trantu, kakšna je bila tedaj vojska in v kakšnem stanju so bila cesarska mesta. Mnogobrojne ocene P. Svobode, Ant. Podlake, Petra Špičke in urednika „Zborniku“ Zdráhala završujejo poleg kratkih opazek v zgodovinskem oddelku obseg temu zvezku. Vivant sequentes!

Razne stvari.

Misijon za srednjo Afriko. Dobili smo minuli mesec o tem misijonu poročilo, katero tu objavimo.

V Kajiri iz zavoda za zamorce, 22. grudna 1893. — Kakor sem Vam bil obljubil, poročam Vam, prečastiti gospod, nekoliko o našem zavodu. Vem namreč, da Vas živo zanima naša naprava.

Kakor Vam je znano, imamo v mestu dve hiši, jedno za misijonarje, drugo za sestre; v sredi med njima pa stoji cerkev Jezusovega Srca. Ko sem l. 1882. prvič prišel sém, bilo je naše takrat še nedodelano poslopje jedina evropska zgradba v tem delu mesta. V našem obližju so stale borne kočje, v katerih so prebivali mohamedani. V mesto ali iz mesta gredé je bilo treba gaziti po prahu čevelj globoko, zrak so okuževala mnogoštevilna živalska trupla, okrog katerih so se zbirala kardela jastrebov. Sedaj so pa vrasla okolu nas lepa poslopja, in v njih prebivajo većinoma kristijani. Že po zunanji osnovi in redu na poslopih in cestah

se razvidi, da pričjenja zmagovati evropska omika mohamedansko nesnažnost, in krščanska luč praznoversko temo. Na koncu tega mestnega dela stoji naša cerkev z dvema zvonikoma, s katerih že deset let ljubeznivo doni glas treh zvonov. Na cerkvenem pročelju se sveti v meter visokih črkah napis: „Cordi Jesu sacrum.“ Tukaj se časti sedaj sveto Srce, najdražje znamenje našega odrešenja in ljubezni, ki očiščuje duše in jih dela Bogu podobne, da jih pripelje do večne slave in blaženosti. In vse to se godi prav tam, kjer so bile prej kočje, beznice in jame, v katerih so stregli najsramotnejšim pregreham in zapravljali čast duše in zdravje. Sedaj se zbirajo tukaj verniki, da časté in molijo zmagovitega Odrešenika sveta. O velikih praznikih: o božiču, o veliki noči itd. opravlja naš mil. gospod škof slovesno službo božjo. Ob nedeljah in praznikih prav obilno obiskujejo cerkev. Te dneve se daruje sv. maša ob 6., 7. in 10. uri. K prvima

dvema sv. mašama prihajajo naši zamorci, ki služijo po mestu in drugi posli, da izpolnjujejo svojo krščansko dolžnost. Največ vernikov pa pride k zadnji sv. maši. Te se udeležuje naš c. kr. diplomacijski agent in generalni konzul, ki ima svoj častni sedež, mnogo druge gospode in uradnikov, posebno pa avstrijsko-ogerska naselbina, ki ima našo cerkev kot za svojo. Pridno prejemajo tudi sv. zakramente. O raznih prilikah opravljamo posebne pobožnosti in devetdnevnic; tako opravljamo v sušcu pobožnost na čast sv. Jožefu, v velikem travnu šmarnice, v rožniku pobožnost na čast svetemu Srcu Jezusovemu, v vinotoku obhajamo rožnovenško pobožnost, v listopadu pa pobožnost za verne duše v vicah. Ako se spominjam, kakó je bilo tukaj še pred desetimi leti, in premišljujem to izpremembo, ne morem zatajevati veselja zaradi takega napredka. Še bolj pa človeka radosti in tolaži, da smo dosegli tolik uspeh čisto mirno, brez preprirov, da, skoro nevedé. Tako se neprestano razširja vera Kristusova.

Poslednji čas je bil večkrat pri službi božji Nj. ces. vis. nadvojvoda Jožef Avguštín s soprogo Avgusto in spremstvom. Tukaj se je mudil na svojem ženitovanjskem potovanju. O tej priliki je daroval sam mil. gosp. škof sv. mašo. Po sv. maši sta prišla visoka gosta v našo hišo in se prav prijazno pogovarjala z gosp. škofom in z misijonarji. Igrali so tudi naši zamorski godci iz naselbine Geziret na dvorišču nekaj skladeb, in pri tem so jim prav majhni zamorčki držali note.

V mestu imamo tudi dušno pastirstvo v avstrijsko-ogerski bolnišnici „Rudolf“, in naše sestre strežejo bolnikom. Ta bolnišnica je prava dobrota posebno za bolne Avstrijce, katerih je precejšen del s Kranjskega in Štajerskega. Gotovo polovica bolnikov je s Kranjskega, Goriškega, iz Trsta itd. Posebno ženske prihajajo iz onih pokrajin sem služiti. Marsikak Kranjec ali posebej Ljubljčan se vzbudi tu v bolnišnici k novemu dušnemu življenju, mnogo jih dobi tolažbe v svojih bolečinah in z njo vred dušne pomoči. Ti revni posli bi bili prepuščeni najžalostnejši usodi, ako bi ne imeli te bolnišnice. Priznati moram, da sem pri mnogih Kranjcih vedno opazil živo versko prepričanje, tako da ni bilo nikakih težav, ko sem jih pripravljal za sv. zakramente. Ako zvem, da je bolnik s Kranjskega, tedaj sem prepričan, da bo uspeh dober.

Tu v poslopju poskušamo z malim semeniščem za zamorce, v njem je za sedaj devet črnih gojencev. Naša glavna postaja je pa poljedelska in protisuženjska naselbina „Leo XIII.“ v Geziret-u, o kateri sem Vam že poročal. Vedno sprejemamo oproščene zamorske sužnje in zavržene ter zapuščene zamorce obojega spola.

Pri nas se učé krščanskega nauka, poljedelstva in rokodelstva. V Heluan-u je dušno pastirstvo

prav lepo napredovalo, tako tudi šoli za dečke in deklice. Misijonarji poučujejo 60 dečkov, sestre pa 92 deklic. Prav tako vesele novice Vam poročam tudi iz Suakin-a ob Rdečem morju. Poleti smo odprli novo cerkev, posvečeno sv. Križu, in od tedaj se je število katoličanov podvojilo. Tudi v Asmari (v Abesiniji) deluje jeden izmed naših misijonarjev in oskrbuje šolo, v katero hodi 35 dečkov. Uprav sedaj se pripravljamo, da bi odprli novo misijonsko postajo pri Kunamcih. Ti zamorci prebivajo na severu od Abesinije. Pred kratkim nam je naš misijonar P. Leo Hanriot spisal slovnico njihovega jezika, sestavil kunamski slovar in spisal katekizem v tem jeziku.

V Sudanu so še vedno stare žalostne zmešnjave. Zadnje poletje sem bil po duhovnih opravkih v Zgornjem Egiptu in v Nubiji; prišel sem tja do Uady-Halfa in se tako prepričal, kako nevarno je še po mejnih pokrajinah. Derviši jih od časa do časa napadajo, potolčejo vse može, kar jih je za orožje sposobnih, pograbijo živino, ženske in otroke in hitro zopet zginajo v puščavi, kakor so nenadoma prišli. Abdullahi, Mahdijev naslednik, si kaj lepo streže v svoji stolici Omdurman-u, ker se mu od nas ničesar ni bati; vozi se v lepi kočiji z dvema konjema, telesna straža 4000 zamorcev ga obdaja in njegovi godci mu godejo. Sam Bog vé, kdaj bo zopet mir v Sudanu.

Sicer pa storimo v blaginjo zamorcev, kolikor nam je mogoče v sedanjih razmerah. Ako se pomisli, koliko smo dosegli zadnja leta, mora vsak priznati, da misijon neprenehoma napreduje. S svojimi ustavi in postajami smo se za trdno ustanovili v Egiptu in ob Rdečem morju. Te dobro urejene naselbine bodo trdna podlaga našemu delovanju v notranjih deželah. To je delo našega prečastitega in preljubljenega škofa in apostolskega vikarja Franciška Sogara, katerega naj ljubi Bog ohrani še mnogo let krepkega v srečo ubogih zamorcev in našega misijona.

Sedaj so tukaj pri nas: p. Leon, p. Ohrwalder, p. Angelo; v Heluanu p. Danijel in p. Giacomelli, namesto p. Schmitta, ki je sedaj kapelan šolskih bratov v Jeruzalemu. P. Leon odpotuje v kratkem v Agordat ob abesinski meji, da tam začne misijonsko delo; kmalu pojde za njim druga četa. Sicer pa ni mnogo novega; v misijonu nam gre z božjo pomočjo dokaj dobro.

Za sedaj sklepam, želeč Vam, prečastiti gospod, vesele božične praznike in srečno novo leto, in upam, da bomo v kratkem imeli veselje, da Vas zopet tukaj pozdravimo. Naš mil. gospod škof Vas pozdravlja in se Vam priporoča. Priporočujoč Vam in Vašim prijateljem naš zamorski misijon, Vas zagotavljam svojega hvaležnega spoštovanja in sem — Vaš udani služabnik v Kr. P. Fr. Ksav. Geyer, apostolski misijonar.